

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΗ ΜΕΛΟΥΣ

ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ. — Ἀνακοίνωσις μεθόδου ἐποπτικῆς εἰκονίσεως γνώσεων καὶ τῶν κατ' αὐτὴν καταρτισθέντων πινάκων, ὑπὸ Γεωργ. Θ. Γεωργιάδου. Ἀνεκoinώθη ὑπὸ τοῦ κ. Παναγ. Ἡ. Πουλίτσα*.

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω τῇ Ἀκαδημίᾳ μέθοδον ἐπιστημονικὴν ἐποπτικῆς εἰκονίσεως κύκλου γνώσεων τοῦ κ. Γεωργίου Θ. Γεωργιάδου ἐκ Ρόδου καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατὰ ταύτην καταρτισθέντας σχετικoὺς ἀκτινωτοὺς πίνακας. Ἡ μέθοδος αὕτη, ἣν ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει «ἀκτινωτὸν σύστημα», συνίσταται εἰς τὴν διὰ τῆς ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως τῶν διαφόρων ἐννοιῶν ταξινόμησιν καὶ παραστάσιν κύκλου γνώσεων συνανηκουσῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μεταξὺ αὐτῶν ὑφισταμένων σχέσεων. Ἀναλυτικώτερον ὁ συγγραφεὺς ὀρίζει τὸ ἀκτινωτὸν σύστημα τοῦτο, ὡς τὸ σύστημα, δι' οὗ ἐπιτυγχάνεται ἡ ταυτόχρονος ἀνάλυσις καὶ σύνθεσις τῶν διαφόρων ἐννοιῶν καὶ ἡ παραστατικὴ τακτοποίησις τούτων ἀναλόγως τῆς σχέσεως, τῆς περιεκτικότητος καὶ τῆς ἑξαρτήσεως αὐτῶν, πρὸς ἐπιστημονικὴν κατανόησιν, πρὸς ταχεῖαν καὶ εὐκόλον ἐκμάθησιν, πρὸς διαρκὴ καὶ ζωηρὰν ἀποτύπωσιν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ πρὸς σαφεῖ καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐρμηνείαν καὶ διδασκαλίαν παντὸς ἐρευνωμένου καὶ μελετωμένου θέματος οἰουδήποτε περιεχομένου. Καὶ ἐγένετο μὲν χρῆσις τῆς μεθόδου ταύτης καὶ ὑπ' ἄλλων ἐπιστημόνων πρὸς τοιαύτην ἐποπτικὴν ταξινόμησιν καὶ παραστάσιν ὀρισμένων γνώσεων συνανηκουσῶν, ἀλλ' ἐν μικρᾷ κλίμακι καί, ὡς εἰπεῖν, ὑποτυπωδῶς. Ἐνῷ ὡς ἀνεπτύχθη, διεμορφώθη καὶ ἐσυστηματοποιήθη ἡ μέθοδος αὕτη ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ἐμφανίζεται ὡς νέα καὶ πλήρης ἐπιστημονικὴ μέθοδος, δυναμένη νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν εὐρυτάτῃ κλίμακι ἐπὶ παντὸς εἶδους γνώσεων, ὡς ἀποδεικνύουσιν οἱ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως φιλοπονηθέντες πολυάριθμοι «ἀκτινωτοὶ πίνακες», ἀναγόμενοι εἰς πολλὰς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, εἴτε ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν εἴτε ἐπὶ μέρους καὶ εἰς ἄλλους κύκλους γνώσεων.

Ὡς καὶ ἐν τῷ προεκτεθέντι ὀρισμῷ λέγεται, ἡ μέθοδος αὕτη ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο ἀντιθέτων μὲν, ἀλλὰ καὶ συναντωμένων, λογικῶν μεθόδων, τῆς συνθετικῆς καὶ τῆς ἀναλυτικῆς. Διὰ τῆς πρώτης σχηματίζονται γενικώτεραι ἐννοιαὶ ἐκ μερικωτέρων ἢ γίνεται μετάβασις ἐκ στενωτέρων ἐννοιῶν εἰς εὐρυτέρας ἢ ἀνοδος ἐκ τῶν ἀπλουστέρων εἰς τὰ συνθετώτερα. Διὰ τῆς δευτέρας ἀντιθέτως ἀναλύονται αἱ γενικώτεραι ἐννοιαὶ εἰς μερικωτέρας, ἢ γίνεται μετάβασις ἀπὸ τῶν εὐρυτέρων εἰς στενωτέρας ἢ κάθοδος ἀπὸ τῶν συνθετωτέρων εἰς τὰ

* Ἀνεκoinώθη κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 8 Μαΐου 1952.

ἀπλούστερα. Δεδομένου δέ, ὅτι πᾶσα γνώσις τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖται ἐκ πλειόνων ἐννοιῶν, συναφῶν καὶ ἀλληλοεξαρτωμένων, ἄλλων μερικωτέρων καὶ ἀπλουστέρων, καὶ ἄλλων εὐρυτέρων καὶ συνθετωτέρων, ἐσκέφθη προσφυῶς ὁ συγγραφεὺς, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀνωτέρω μεθόδων, τῆς συνθετικῆς καὶ τῆς ἀναλυτικῆς, ἢ τῆς ἀνιούσης καὶ κατιούσης κλίμακος τῆς λογικῆς, ἐπὶ παντὸς εἶδους καὶ κύκλου γνώσεων, πρὸς ταξινομήσιν τῶν σχετικῶν ἐννοιῶν καὶ συστηματικὴν κατάταξιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων. Καὶ οὕτω προήχθη ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν σύλληψιν καὶ διατύπωσιν τοῦ «ἀκτινωτοῦ συστήματος» αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου διὰ τῶν ἀκτίνων, τῶν κύκλων, τῶν συμμετρικῶν σχημάτων, τῶν χρησιμοποιουμένων ἐνίοτε εἰκόνων καὶ χρωμάτων, ἐμφανίζονται ἐποπτικῶς τὰ πορίσματα τῆς γενομένης ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως τῶν μελετωμένων, ἐρευνωμένων καὶ ταξινομουμένων ἐννοιῶν παντοίων κύκλων γνώσεων. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου, ὥς λέγει ὁ συγγραφεὺς καὶ ἀποδεικνύει διὰ τῶν καταρτισθέντων παραστατικῶν πινάκων, πᾶσαι αἱ γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ ἀντικειμένου αὐτῶν, εἶναι δυνατόν νὰ ταξινομηθῶσι μεθοδικῶς καὶ ἐποπτικῶς καὶ νὰ συσχετισθῶσι πρὸς ἀλλήλας εἰς ἐνιαῖον παραστατικὸν πίνακα, οἷος εἶναι καὶ ὁ ἐποπτικὸς καὶ κριτικὸς νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐὰν τεχνικῶς δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ κατάρτισις ἐνὸς τοιούτου κολοσσιαίου πίνακος, εἶναι δυνατόν νὰ κατατηθῇ οὗτος εἰς μικροτέρους καὶ εἰδικωτέρους, ἀλληλοσχετιζομένους πάλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀκτινωτοῦ συστήματος οὕτως, ὥστε διὰ πάντων αὐτῶν νὰ ἀποτελεῖται τὸ ἐνιαῖον σύνολον τοῦ περιεχομένου. Πράγματι οἱ μετὰ πάσης ἀκριβείας, ἀλλὰ καὶ ἀναμφιβόλως μετὰ μόχθου πολλοῦ, καταρτισθέντες ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, κατὰ τὸ σύστημα αὐτοῦ, παραστατικοὶ πίνακες ἀναφέρονται, παρέχοντες πλήρη ἐποπτικὴν εἰκόνα, εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας καθόλου, καὶ εἰδικῶς εἰς πολλὰς αὐτῶν καθ' ἑκάστην καὶ εἰς τοὺς καθ' ἑαστον κλάδους τούτων. Καὶ δὴ εἰς τὴν νομικὴν ἐπιστήμην, τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν, τὴν ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν, τὴν γραμματικὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὴν ἀνθρωπολογίαν, τὴν ὕγιεινὴν, τὴν ζωολογίαν κτλ. Ἄλλοι πίνακες ἐμφαίνουσι τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὀργάνωσιν τῶν δικαστηρίων αὐτῆς, τὴν ὀργάνωσιν τῶν σχολείων τῆς Δωδεκανήσου, τῆς ἱστορίας τῆς Ρόδου κ.τ.λ. Πολυάριθμοι δὲ εἶναι καὶ οἱ στατιστικοὶ πίνακες περὶ θεμάτων γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος, ἐν οἷς καὶ οἱ εἰκονίζοντες παραστατικώτατα τὴν κίνησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Δωδεκανήσου ἐπὶ ἰταλικῆς κατοχῆς καὶ μετὰ τὴν ἐπελευθέρωσιν, τὴν κίνησιν τῶν ἀσθενῶν καὶ τῆς καθόλου δράσεως τοῦ ἐν Ῥόδῳ κρατικοῦ νοσοκομείου κ.τ.λ.

Ὡς εἶναι αὐτονόητον καὶ ὥς ἐκ περισσοῦ καὶ ἐκ τῶν προκειμένων παραστατικῶν πινάκων δῆλον γίνεται, διὰ τὴν ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος

«ἀκτινωτοῦ συστήματος» ἀπαιτεῖται ἐμβριθὴς μελέτη καὶ τελεία κατανόησις τοῦ ἐξεταζομένου θέματος μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν αὐτοῦ καὶ ταξινόμησις ἀκριβοῦς τῶν ἐν αὐτῷ ἐννοιῶν, ἔτι δὲ καὶ ἱκανότης πρὸς παρὰστασιν, καὶ δὴ καλλιτεχνικὴν, πασῶν τῶν οὕτως ταξινομουμένων ἐννοιῶν.

Οἱ προκείμενοι πίνακες, ὥς καὶ ἄλλαι πολυάριθμοι μελέται αὐτοῦ, φιλοσοφικαί, κοινωνιολογικαί, ἱστορικαὶ κ.λ.π. ἀποδεικνύουσι τρανῶς, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἔχει πάντα τὰ προσόντα ταῦτα. Ἔχει ἀρτίαν νομικὴν μόρφωσιν, ἀλλὰ καὶ γενικωτέραν ἐγκυκλοπαιδικὴν καὶ γνώσεις γενικὰς περὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν καθόλου, καὶ φιλοσοφικὴν προδιάθεσιν, ἐμβριθεῖαν καὶ κρίσιν βαθεῖαν, παρατηρητικότητα μεγάλην, ἀντίληψιν ταχίστην, μνήμην ἰσχυράν. Ἔχει πρὸς τούτοις ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν, συμβολίζουσαν ἐκείνην τῆς πολυπαθοῦς καὶ καρτερικῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του, καὶ ἐργατικότητα ἀπαράμιλλον. Καὶ πρὸ πάντων ἔχει ἔμφυτον ἰδιοφυΐαν καὶ ἱκανότητα τῆς λεπτομεροῦς καὶ ἀκριβοῦς ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς εἰκονικῆς παραστάσεως αὐτῶν.

Μετ' ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως προσθέτω, ὅτι τὰ προσόντα ταῦτα καὶ αἱ ἱκανότητες τοῦ διακεκριμένου συγγραφέως πλαισιοῦνται καὶ ὑπὸ ἐξαιρέτου ἥθους καὶ ἀρετῆς καὶ φιλοπατρίας, μετὰ δράσεως ἐθνικῆς, δι' ἣν ἀπηνῶς ἐδιώχθη κατὰ τὴν ἰταλικὴν κατοχὴν τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του, τῆς μαρτυρικῆς καὶ ἀκαταβλήτου καὶ διὰ τοῦτο προσφιλεστάτης εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν Δωδεκανήσου, ἧς ὁ συγγραφεὺς εἶναι ἐπίλεκτον τέκνον, καὶ ἄξιος πάσης τιμῆς καὶ διακρίσεως διὰ τε τὸ παρὸν σπουδαῖον καὶ πολύμοχθον ἐπιστημονικὸν ἔργον αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν καθόλου ἐθνικὴν δρᾶσιν.